

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņemšu no iestādes (piem., policijas, prokurora) pēc tam, kad ir noticis noziedzīgs nodarījums, bet pirms būšu ziņojis par šo noziedzīgo nodarījumu?

Tiesu iestādes un citas valsts institūcijas, ar kurām jūs kontaktējaties, sniegs jums informāciju par cietušo atbalsta dienestiem Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekciju (*Directiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului — DGASPC*) ietvaros un par attiecīgajām NVO, kuras sniedz šādus pakalpojumus un ar kurām jūs varat sazināties.

Jūs saņemsiet minēto informāciju gan mutiski, gan rakstiski, izmantojot veidlapu, kura jums jāparaksta un kurā iekļauta vismaz tā cietušo atbalsta dienesta adrese, kas atrodas konkrētās institūcijas pakļautībā, kura sniedz informāciju un nodrošina savu pienākumu sarakstu.

Pirmā tiesu iestāde (policija/prokurors), kurā būsiet vērsies, vai, vajadzības gadījumā, cietušo atbalsta dienesti pirmās sazināšanās laikā jūs informēs par jūsu tiesībām, kā arī par atbalsta un aizsardzības pakalpojumiem, kurus varat saņemt.

Jūs saņemsiet informāciju par:

- tāda veida atbalstu, ko varat saņemt, un to, kas to var nodrošināt, tostarp pamatinformāciju par medicīniskas palīdzības, psiholoģiskas konsultācijas un cita mitekļa pieejamību,
- kriminālizmeklēšanas struktūru, kurā varat iesniegt sūdzību,
- tiesībām uz juridisko palīdzību un iestādēm, ar kurām varat sazināties šajā nolūkā,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību,
- jūsu tiesībām kriminālprocesā (tostarp par aizsardzības pasākumiem, kas paredzēti apdraudētiem lieciniekiem),
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt finansiālu kompensāciju no valsts,
- jūsu tiesībām izmantot mediatora pakalpojumus,
- ja dzīvojat citā ES dalībvalstī — to, kā minētajā dalībvalstī iesniegt sūdzību par noziedzīgu nodarījumu vai pieteikties finansiālas kompensācijas saņemšanai no valsts, un to, kā Rumānijas tiesu iestādes var jūs uzklaustīt bez jūsu klātbūtnes Rumānijā.

Informācija tiks sniegta jums saprotamā valodā. Jūs saņemsiet arī veidlapu, kurā norādīta visa šī informācija un kura jums būs jāparaksta. Pirmo reizi kontaktējoties ar iestādēm, ar jums kopā var ierasties jūsu izvēlēta persona.

Ja tiesu iestādē iesniegsiet sūdzību, saņemsiet rakstisku apstiprinājumu par jūsu ziņojumu. Sūdzību var iesniegt rakstiski vai mutiski. Jūs varat arī lūgt citai personai jūsu vietā ziņot par noziedzīgu nodarījumu, bet jums šī persona rakstiski ir jāpilnvaro. Rakstveida pilnvara, kas jums jāparaksta, tiks pievienota lietas materiāliem.

Es nedzīvoju ES dalībvalstī, kurā notika noziedzīgs nodarījums (ES un trešo valstu pilsoņi). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Ja jūs esat ārvalstnieks un esat cietis no noziedzīga nodarījuma Rumānijā, jums ir visas tās pašas tiesības, kādas ir Rumānijas pilsoņiem, kas cietuši no noziedzīgiem nodarījumiem.

Ja nerunājat rumāņu valodā, jums ir tiesības uz tulka bezmaksas pakalpojumiem, kurš jums palīdzēs kontaktēties ar iestādēm. Tas nozīmē, ka jums būs iespēja iesniegt sūdzību un informāciju, uz kuru jums ir tiesības noziedzīga nodarījuma paziņošanas brīdī, saņemt jums saprotamā valodā.

Ja dzīvojat citā dalībvalstī, varat iesniegt sūdzību par noziedzīgu nodarījumu vai pieteikties finansiālas kompensācijas saņemšanai minētajā dalībvalstī. Turklāt Rumānijas tiesu iestādes var jūs uzklaust bez jūsu klātbūtnes Rumānijā.

Ja jūs esat cilvēku tirdzniecības upuris, jums ir iespēja mitināties īpašās patvēruma vietās, kur jūs būsiet aizsargāts. Kriminālprocesa laikā jūs saņemsiet informāciju par procesu jums saprotamā valodā; jūs varat arī saņemt psiholoģiskas konsultācijas un medicīnisko palīdzību. Rumānijas iestādes centīsies darīt visu, lai palīdzētu jums iespējami ātri atgriezties jūsu piederības valstī, un nodrošinās jums drošu transportu līdz Rumānijas robežai.

Ja esat ārvalstnieks, varat pieprasīt finansiālu kompensāciju no valsts, ja esat cietušais kādā no šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: slepkavības mēģinājums un slepkavības mēģinājums atbildību pastiprinošos apstākļos saskaņā ar Kriminālkodeksa 188. un 189. pantu; miesas bojājumi saskaņā ar Kriminālkodeksa 194. pantu; tīši noziedzīgi nodarījumi, kuru rezultātā cietušajam nodarīti miesas bojājumi, un vardarbība ģimenē saskaņā ar Kriminālkodeksa 199. pantu; izvarošana, seksuālas attiecības ar nepilngadīgo vai seksuāls uzbrukums saskaņā ar Kriminālkodeksa 218.-220. pantu; cilvēku tirdzniecība vai bērnu tirdzniecība saskaņā ar Kriminālkodeksa 210. un 211. pantu, terorisms vai jebkurš cits tīšs vardarbīgs noziegums.

Jūs varat arī saņemt kuponus, kuri paredzēti neatliekamai vajadzībai apmierināšanai un kuru summa nepārsniedz piecu valsts bruto minimālo pamatalgu apmēru. "Neatliekamas vajadzības" attiecas uz pārtiku, izmitināšanu, transportu, zālēm un higiēnas piederumiem, kā arī tieši vai netieši paustām higiēnas un personiskām vajadzībām, kuru neapmierināšana var negatīvi ietekmēt jūsu tiešās intereses. Pieprasījumus var iesniegt Bukarestes tiesas Finansiālo kompensāciju noziegumos cietušajiem komitejai.

Jums ir tiesības arī uz bezmaksas juridisko palīdzību, ja esat cietušais kādā no šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: slepkavības mēģinājums, slepkavības mēģinājums atbildību pastiprinošos apstākļos, miesas bojājumi, tīši noziedzīgi nodarījumi, kuru rezultātā nodarīti miesas bojājumi, izvarošana, seksuāls uzbrukums, seksuālas attiecībām ar nepilngadīgo vai nepilngadīgo seksuāla pavedināšana. Tādas personas laulātajam, bērniem vai apgādājamajiem, kas gājusi bojā slepkavības, slepkavības atbildību pastiprinošos apstākļos un tīšu noziedzīgu nodarījumu rezultātā, arī ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību.

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

Noziedzīga nodarījuma paziņošanas laikā policijas amatpersona, kura pieņem jūsu ziņojumu, paskaidros jums, kas notiks tālāk. Jūs tiksiet informēts par jūsu tiesībām un tiem pakalpojumiem, ko varat saņemt. Policijai ir jā sastāda rakstisks ziņojums, kurā jānorāda, kāda informācija jums tika sniegta.

Jūs saņemsiet informāciju par:

- jūsu tiesībām kriminālprocesa laikā,
- organizācijām, kurās varat vērsties pēc palīdzības, un to sniegtajiem pakalpojumiem,
- to, kā jūs varat saņemt aizsardzību,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt finansiālu kompensāciju no valsts,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt bezmaksas juridiskās pārstāvības pakalpojumus,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību,
- jūsu tiesībām izmantot mediatora pakalpojumus,
- ja apsūdzētajam ir atņemta brīvība vai piespriests brīvības atņemšanas sods — jūsu tiesībām tikt informētam par viņa atbrīvošanu,
- ja dzīvojat citā dalībvalstī — to, kā jūs varat minētajā dalībvalstī pieteikties finansiālas kompensācijas saņemšanai no valsts, un to, kā Rumānijas tiesu iestādes var jūs uzklaust bez jūsu klātbūtnes Rumānijā.

Vēlāk, procesa laikā, jūs varat saņemt informāciju par izmeklēšanas gaitu un, ja prokurors nolemj lietu nenodot tiesai, — minētā lēmuma kopiju. Lai saņemtu minēto informāciju, jums jāiesniedz lūgums policijas amatpersonai vai prokuroram, kas strādā ar jūsu lietu, norādot pasta adresi Rumānijā, e-pasta adresi vai elektroniskās ziņojumapmaiņas adresi, lai ar jums var sazināties.

Ja prokurors nolemj lietu virzīt iztiesāšanai tiesā, jūs uzaicinās uz tiesu.

Ja ir paredzēts jūs uzklaut tiesā, jūs arī informēs par jūsu tiesībām un pienākumiem, proti, par:

- tiesībām uz jurista palīdzību vai (attiecīgā gadījumā) tiesībām saņemt bezmaksas juridiskās pārstāvības pakalpojumus,
- tiesībām likumā atļautos gadījumos izmantot mediatora pakalpojumus,
- tiesībām ierosināt pierādījumu iesniegšanu, izteikt iebildumus un iesniegt dokumentus saskaņā ar likumu,
- tiesībām tikt informētam par procesa gaitu,
- tiesībām iesniegt iepriekšēju sūdzību, ja tas ir nepieciešams (attiecībā uz atsevišķu veidu noziegumiem, lai tiktu turpināta pret pārkāpēju vērstās lietas izskatīšana, jums būs jāiesniedz pieteikums iepriekšējas sūdzības veidā). Tiesu iestādes nepieciešamības gadījumā izskaidros šos jautājumus. Iesniedzot iepriekšēju sūdzību, jūs pieprasāt turpināt kriminālprocesu pret pārkāpēju. Iepriekšēja sūdzība atšķiras no sūdzības, kuru jūs iesniedzāt policijai vai prokuroram, lai paziņotu par noziedzīgu nodarījumu, kas tika izdarīts pret jums,
- tiesībām procesā kļūt par civilprasītāju,
- pienākumu ierasties tiesu iestādēs pēc uzaicinājuma,
- pienākumu paziņot par adreses maiņu,
- tiesībām tikt informētam par pārkāpēja atbrīvošanu — gadījumā, ja pārkāpējam tiek noteikts cietumsods vai pirmstiesas apcietinājums.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas tulka vai tulkotāja pakalpojumiem (kad es sazinos ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Jā. Jums visā kriminālprocesa laikā ir tiesības saņemt rakstiskās un mutiskās tulkošanas pakalpojumus.

Kā iestāde nodrošina, ka es saprotu un ka mani saprot (ja es esmu bērns; ja es esmu persona ar invaliditāti)?

Tiesu iestāde var izdot rīkojumu, ka to cietušo iztaujāšana, kam saskaņā ar likumu vajadzīga aizsardzība, tiek veikta ar psihologa vai citas tādas personas palīdzību, kura specializējas cietušo konsultēšanā, vai šādas personas klātbūtnē.

Cietušie ar runas vai dzirdes traucējumiem tiks iztaujāti tādu personu klātbūtnē, kas var sazināties, izmantojot zīmju valodu. Šādos gadījumos jūs varat sazināties arī rakstiski.

Cietušo atbalsta dienesti

Lai saņemtu pienācīgu atbalstu un aizsardzību, cietušie tiks individuāli novērtēti. Cietušos novērtē cietušo atbalsta dienesti vai privāti sociālo pakalpojumu sniedzēji. Vajadzības gadījumā šie dienesti, saņemot cietušā piekrišanu, sadarbojas ar valsts vai privātiem veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem.

Atbalsta un aizsardzības pakalpojumi, ko sniedz gan noziegumos cietušajiem, gan viņu ģimenes locekļiem, var būt šādi:

- informācija par cietušā tiesībām,
- psiholoģiskas konsultācijas, konsultācijas par sekundāras un atkārtotas viktimizācijas vai iebiedēšanas un atriebības draudiem,
- konsultācijas finansiālos un praktiskos jautājumos, kas radušies saistībā ar noziedzīgo nodarījumu,
- sociālās iekļaušanas / atkārtotas iekļaušanas pakalpojumi,
- emocionālais un sociālais atbalsts sociālās reintegrācijas gadījumā,
- informācija un konsultācijas saistībā ar cietušā lomu kriminālprocesā, tostarp par sagatavošanos dalībai tiesvedībā, vajadzības gadījumā cietušā nosūtīšana citu specializēto pakalpojumu — sociālo pakalpojumu, veselības aprūpes pakalpojumu, nodarbinātības pakalpojumu, izglītības pakalpojumu vai citu likumā paredzētu vispārējas nozīmes pakalpojumu — saņemšanai.

Atbalsta un aizsardzības pakalpojumus var sniegt:

1. dienas centros, kas galvenokārt nodrošina informāciju, konsultācijas, emocionālo un sociālo atbalstu sociālās reintegrācijas gadījumā, psiholoģiskas konsultācijas, juridiskas konsultācijas, finanšu konsultācijas, sociālās iekļaušanas / atkārtotas iekļaušanas pakalpojumus utt.,
2. dzīvojamus centros, kas nodrošina piemērotu pagaidu izmitināšanu cietušajiem, kuriem vajadzīga droša vieta nenovēršamu sekundāras un atkārtotas viktimizācijas, iebiedēšanas un atbēšanas draudu dēļ.

Personas, kas cietušas no vardarbības gimenē un cilvēku tirdzniecības, var izmitināt dzīvojamus uzņemšanas centros, kur viņām un viņu aprūpē esošajiem nepilngadīgajiem ierobežotu laiku bez maksas nodrošina gimenes palīdzību, aizsardzību pret pārkāpēju, medicīnisku aprūpi un aprūpes pakalpojumus, ēdināšanu, izmitināšanu, psiholoģiskas konsultācijas un juridisko palīdzību.

Sīkāka informācija par atbalsta pakalpojumiem personām, kas cietušas no vardarbības gimenē, ir pieejama [šeit](#).

Kas sniedz atbalstu cietušajiem?

Katrā Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijā (DGASPC) ir cietušo atbalsta dienests.

Atbalstu cietušajiem var sniegt arī privātie sociālo pakalpojumu sniedzēji.

Ja esat cietis no vardarbības gimenē, varat sazināties ar Valsts agentūru par vienlīdzīgām iespējām sievietēm un vīriešiem (*Agencția Națională pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei*) un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijām (DGASPC).

Ja vēl neesat sasniedzis 18 gadu vecumu un esat cietis no noziedzīga nodarījuma, jūs varat sazināties ar Bērnu tiesību aizsardzības un adopcijas valsts iestādi (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adoptție — ANPDCA*) un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijām (DGASPC).

Ja esat cilvēku tirdzniecības upuris, jūs varat sazināties ar Iekšlietu ministriju (*Ministerul Afacerilor Interne — MAI*) Valsts agentūru cilvēku tirdzniecības novēršanai (*Agencția Națională împotriva Traficului de Persoane — ANITP*).

Tieslietu ministrija ir Rumānijas atbalsta iestāde, kas atbildīga par finansiālās kompensācijas procedūru cietušajiem tīšos vardarbīgos noziegumos, kas izdarīti citas dalībvalsts teritorijā, nevis vietā, kur cietušais likumīgi uzturas.

Ir arī vairākas nevalstiskās organizācijas (NVO), kas sniedz dažāda veida atbalstu cietušajiem. Iestāde, ar kuru sazināties, nosūtīs jūs pie attiecīgās NVO darbiniekiem.

Vai policija automātiski novirzīs mani pie atbalsta dienesta?

Jā, tiesu iestādēm ir jānovirza jūs šādu pakalpojumu saņemšanai.

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Informācija, atbalsts un aizsardzība tiek nodrošināta noziegumos cietušajiem tādā veidā, lai garantētu to persondatu un tādas informācijas konfidencialitāti, kas skar cietušā privāto dzīvi un grūtības, ar kurām tas saskaras. Atbalsta pakalpojumi tiek sniegti anonīmi, un netiek prasīts noslēgt līgumu ar tā saņēmējiem.

Dati par noziegumā cietušajiem tiek glabāti vienu gadu. Tos var izmantot cietušo atbalsta un aizsardzības darbībām vai iesniegt tiesu iestādēm pēc to pieprasījuma. Saglabātie dati tiks dzēsti, kad beigsies viena gada termiņš.

Ja saņemat cietušo atbalstu un aizsardzību, jūsu identifikācijas datus glabās visu laiku, kamēr piemēros šādus pasākumus, un trīs mēnešus pēc tam, kad šis periods būs beidzies.

To izmitināšanas centru atrašanās vieta, kur uzturas personas, kas cietušas no vardarbības gimenē un cilvēku tirdzniecības, tiek turēta noslēpumā.

Ja tiesu iestādes kriminālizmeklēšanas vai tiesvedības laikā uzskata, ka jūsu sniegtās informācijas vai citu iemeslu dēļ var tikt aizskarts jūsu privātums vai cieņa, tās pēc savas iniciatīvas vai pēc jūsu pieprasījuma var veikt vairākus pasākumus jūsu konfidencialitātes un privātuma aizsardzībai, piemēram:

- aizsargāt jūsu persondatus,
- ja citi pasākumi nav pietiekami — veikt jūsu iztaujāšanu/uzklausīšanu, izmantojot audiovizuālus līdzekļus un izmainot jūsu balsi un attēlu, bez jūsu klātbūtnes,
- noteikt, ka jūsu iztaujāšana notiek slēgtā tiesas sēdē.

Turklāt tiesvedības laikā tiesa var aizliegt publicēt tekstus, zīmējumus, fotogrāfijas vai attēlus, kas varētu atklāt jūsu identitāti.

Tiesa var arī pasludināt tiesas sēdi par slēgtu, ja atklātā sēdē varētu tikt aizskarta jūsu cieņa vai privātums.

Vai man ir jāziņo par noziedzīgu nodarījumu, lai man būtu pieejams cietušo atbalsts?

Jums nav jāiesniedz sūdzība kriminālizmeklēšanas struktūrās, lai iegūtu piekļuvi informācijai, atbalstam un aizsardzībai, kas tiek nodrošināti noziegumos cietušajiem.

Personiskā aizsardzība, ja esmu apdraudēts

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Jums ir tiesības uz aizsardzības pasākumiem gan kriminālizmeklēšanas, gan tiesvedības laikā, ja tiesu iestādes uzskata, ka jums varētu draudēt briesmas.

Ir ļoti svarīgi, lai jūs zinātu, ka — gadījumā, ja tiesu iestādes uzskata, ka jūsu sniegtās informācijas vai citu iemeslu dēļ jums var draudēt briesmas, — tās pēc jūsu pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas var veikt noteiktus pasākumus, lai nodrošinātu jūsu aizsardzību, piemēram:

- jūsu mājokļa vai pagaidu dzīvesvietas novērošanu vai apsardzi,
- jūsu vai jūsu ģimenes locekļu pavadīšanu un aizsardzību pārvietošanās laikā,
- jūsu identitātes datu aizsardzību (lai aizsargātu jūsu identitāti, lietā var netikt iekļauti persondati, paturot tos slepenībā),
- ja citi pasākumi nav pietiekami — jūsu iztaujāšanu/uzklausīšanu, izmantojot audiovizuālus līdzekļus un izmainot jūsu balsi un attēlu, bez jūsu klātbūtnes (šādā gadījumā jums nav jāierodas pie policijas amatpersonas, prokurora vai tiesneša un jūs neatradīsities tajā pašā vietā, kur pārkāpējs),
- noteikt, ka jūsu iztaujāšana notiek slēgtā tiesas sēdē.

Turklāt tiesvedības laikā tiesa var aizliegt publicēt tekstus, zīmējumus, fotogrāfijas vai attēlus, kas varētu atklāt jūsu identitāti.

Tāpat, ja jūs esat liecinieks kriminālprocesā vai sniežat informāciju, kurš palīdz tiesu iestādēm atrisināt ar smagiem noziegumiem saistītas lietas vai novērst būtiska kaitējuma rašanos, pat ja neesat iesaistīts lietā, jūs varat lūgt policijas amatpersonai vai prokuroram, kas veic izmeklēšanu, iekļaut jūs liecinieku aizsardzības programmā. Minētā programma ietver vairākus pasākumus, piemēram:

- jūsu identitātes slēpšanu, tostarp jūs varat piedalīties sēdēs ar audiovizuālu līdzekļu starpniecību un var nodrošināt, ka jūsu balss vai attēls tiek izmainīts,
- policijas apsardzību jūsu mājai un policijas eskortu, kad esat aicināts ierasties kriminālizmeklēšanas struktūrās,
- pārvietošanu,
- identitātes maiņu, tostarp ārējā izskata izmaiņšanu, ja tas nepieciešams.

Ja jūs piedalāties liecinieku aizsardzības programmā, jūs varēsiet saņemt papildu palīdzību, piemēram:

- saistībā ar iekļaušanos atšķirīgā sociālajā vidē,
- saistībā ar jaunas profesionālās kvalifikācijas iegūšanu,
- jums var tikt nodrošināta jauna darbvieta,
- jūs saņemsiet finansiālu atbalstu līdz jaunas darbvietas atrašanai.

Ja nepieciešams, liecinieku aizsardzības programmā var piedalīties arī jūsu pirmās pakāpes radnieki (piem., bērni

vai vecāki) un laulātais.

Ja neesat iekļauts liecinieku aizsardzības programmā kriminālizmeklēšanas laikā, jūs varat vērsties tiesā, lai jūs tajā iekļautu.

Atkarībā no noziedzīgā nodarījuma veida ir pieejama papildu aizsardzība:

- ja esat cietis no vardarbības gimenē, varat lūgt policiju nekavējoties izraidīt pārkāpēju no jūsu kopējām mājām, izmantojot pagaidu aizsardzības rīkojumu, kas paliks spēkā līdz brīdim, kad tiesa izdos aizsardzības rīkojumu. Vai arī jūs kā cietušais varat tikt izmitināts centrā, kas paredzēts personām, kuras cietušas no vardarbības gimenē. Šāda izmitināšana ir pieejama tikai steidzamos gadījumos vai tad, ja saņemts centra vadības apstiprinājums. Tiklīdz esat uzņemts šajā centrā, jums bez maksas ir pieejama naktsmītne un jūs bez maksas varat saņemt pārtiku, medicīnisko aprūpi, psiholoģiskas konsultācijas un juridisko palīdzību,
- ja esat cilvēku tirdzniecības upuris, varat tikt izmitināts cietušo aizsardzības centrā. Saskaņā ar likumu izmitināšana ir pieejama ne vairāk kā 90 dienas, taču tiesa var pagarināt jūsu uzturēšanos līdz tiesvedības beigām. Tiesas sēdes ar bērnu tirdzniecību saistītos gadījumos ir slēgtas. Turklāt šādos gadījumos nepilngadīgie, kas jaunāki par 14 gadiem, tiks uzklauti psihologa un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijas pārstāvja klātbūtnē.

Ja uzskatāt, ka jums draud briesmas, jums ir jāinformē policijas amatpersona, prokurors vai tiesnesis un jāsniedz pēc iespējas vairāk informācijas.

Iepriekš izklāstītie pasākumi ir pieejami gan kriminālizmeklēšanas, gan tiesvedības posmā.

Kas var piedāvāt man aizsardzību?

Jūs aizsargās Rumānijas policija.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv draudi, ka noziedzīgā nodarījuma izdarītājs var man nodarīt turpmāku kaitējumu?

Lai izvairītos no sekundāras viktimizācijas, jūsu stāvoklis iespējami drīz pēc jūsu identifikācijas tiks novērtēts, lai līdz minimumam samazinātu liecību un medicīnisko/psiholoģisko/sociālo novērtējumu skaitu.

Cietušo atbalsta departamenti / cietušo atbalsta dienesti nodrošinās jums konsultācijas par iebiedēšanas un atriebības draudiem. Lai novērstu iebiedēšanas un atriebības draudus, jūs var īslaicīgi izmitināt dzīvojamajos centros.

Ja pēc kriminālprocesa pabeigšanas jums joprojām draud briesmas, tiesu iestādes apsvērs iespēju iekļaut jūs liecinieku aizsardzības programmā, ja vien jau neesat tajā iekļauts.

Ja esat cilvēku tirdzniecības upuris, cietis no vardarbības tuvās attiecībās, organizētās noziedzības, terorisma vai citu kategoriju noziedzīgu nodarījumu rezultātā, jūs uzskatīs par neaizsargātu cietušo un nodrošinās aizsardzību, kas likumā paredzēta apdraudētiem vai neaizsargātiem lieciniekiem.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Jā, jūsu lieta var tikt izvērtēta. Piemēram, ja esat cietis no noteiktu kategoriju noziedzīgiem nodarījumiem (vardarbība gimenē, izvarošana, seksuāls uzbrukums utt.), pēc jūsu pieprasījuma jūs uzklauts tikai jūsu dzimuma persona.

Lai izvairītos no turpmāka kaitējuma, cietušo atkārtoti iztaujās tikai tad, ja tas ir noteikti nepieciešams kriminālprocesa mērķiem.

Lai izvairītos no sekundāras viktimizācijas, ko izraisa cietušā atkārtota iztaujāšana tiesu iestādēs, kriminālprocesa tiesību aktos arī paredzēts, ka cietusī persona, kas paziņojusi par noziedzīgu nodarījumu, ir jāuzklaut nekavējoties

vai — ja tas nav iespējams — bez nepamatotas kavēšanās pēc tam, kad tā iesniegusi sūdzību.

Noziegumos cietušajiem tiek piedāvātas atsevišķas uzgaidāmās telpas tiesā.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Ja esat neaizsargāts cietušais, varat izmantot aizsardzības pasākumus, kas iepriekš izklāstīti atbildēs par liecinieku aizsardzību.

Vai man ir īpašas tiesības, ja esmu nepilngadīgs?

Ja esat bērns un esat cietis no izmantošanas, vardarbības, aizskāruma, nolaidības, nepienācīgas aprūpes vai cita noziedzīga nodarījuma, par šo noziedzīgo nodarījumu policijai var ziņot jebkura persona, arī jūs pats.

Nepilngadīgos jau sākotnēji uzskata par neaizsargātiem cietušajiem, un iestādes jūs informēs par to, kādus aizsardzības pasākumus varat saņemt.

Ja tiesu iestāde nevar noteikt jūsu vecumu un ir pamats uzskatīt, ka esat nepilngadīgs, jūs uzskatīs par nepilngadīgu.

Bērnus, kuri cietuši no vardarbības, novērtēs un nodrošinās viņiem likumā paredzēto atbalstu un aizsardzību Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekciju specializētie departamenti, kas atbildīgi par iejaukšanos aizskāruma, nolaidības, bērnu tirdzniecības, migrācijas un repatriācijas gadījumos.

Nepilngadīgie var saņemt palīdzību no Bērnu tiesību aizsardzības un adopcijas valsts iestādes.

Ārkārtas gadījumā bērnu, kas cietis no aizskāruma vai nolaidības, vai bērnu, kas pieredzējis jebkāda veida vardarbību, var īslaicīgi ievietot citā ģimenē vai īpašā centrā vai uzticēt audžuvecākiem.

Ja jūs uzaicina ierasties kriminālizmeklēšanas iestādēs un jūs esat jaunāks par 14 gadiem, jums jāierodas kopā ar saviem vecākiem vai aizbildni, vai tās iestādes pārstāvi, kurai uzticēta jūsu audzināšana un izglītība, kā arī jāpiesaista tiesu iestādes norīkots psihologs. Psihologs sniegs eksperta konsultācijas nepilngadīgajam visā tiesvedības laikā. Ja jūsu vecāki vai aizbildņi arī ir iesaistīti kriminālprocesā vai var būt ieinteresēti jūsu liecības ietekmēšanā, jūs iztaujās aizbildnības iestādes pārstāvja vai pilnībā tiesībspējīga un rīcībspējīga radnieka, kā arī tiesu iestādes norīkota psihologa klātbūtnē.

Ja uzklauššana attiecas uz tās iestādes darbu, kurai uzticēta jūsu audzināšana un izglītība, minētās iestādes pārstāvi aizstāj aizbildnības iestādes pārstāvis vai pilnībā tiesībspējīgs un rīcībspējīgs radnieks, piedaloties tiesu iestādes norīkotam psihologam.

Iztaujāšana ir jāieraksta. Ja tas nav iespējams, tas jānorāda jūsu liecībā, minot iemeslus.

Jūsu uzklauššanu var veikt viena un tā pati persona īpaši projektētās un pielāgotās telpās, ja tas ir iespējams.

Dažu kategoriju noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā cietušā iztaujāšanu var veikt tā paša dzimuma persona. Ar jums kopā var ierasties arī jūsu izvēlēta persona.

Jums visā procesa laikā ir tiesības uz juridisko pārstāvi. Ja jums nav jurista, tiesa jums palīdzēs to atrast. Ja jūsu ģimene nevar atļauties samaksāt par jurista pakalpojumiem, jums ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību.

Gadījumos, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecības noziegumiem, nepilngadīgie, kas jaunāki par 14 gadiem, tiks uzklaušīti, klātesot vismaz vienam no vecākiem vai citam juridiskajam pārstāvim. Turklāt ir jāpieaicina arī psihologs un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijas pārstāvis.

Nozieguma rezultātā ir gājis bojā mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Šajā gadījumā jūs esat noziegumā cietušais un jums ir tiesības uz visiem iepriekš minētajiem atbalsta un aizsardzības pakalpojumiem, tostarp informāciju, psihologiskām konsultācijām, juridisko palīdzību, veselības

aprūpes pakalpojumiem, sociālās iekļaušanas / atkārtotas iekļaušanas pakalpojumiem u. c.

Tādas personas laulātajam, bērniem vai apgādājamajiem, kas gājusi bojā slepkavības vai slepkavības atbildību pastiprinošos apstākļos saskaņā ar Kriminālkodeksa 188. un 189. pantu rezultātā, kā arī tīšu noziedzīgu nodarījumu, kuru rezultātā iestājusies cietušā nāve, gadījumā ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību un finansiālu kompensāciju no valsts.

Bezmaksas juridiskā palīdzība ir pieejama arī saistībā ar citu kategoriju noziedzīgiem nodarījumiem, ja cietušā ikmēneša ienākumi uz vienu ģimenes locekli nepārsniedz valsts minimālo pamatalgu, kāda noteikta attiecīgajā gadā, kad iesniegts pieteikums bezmaksas juridiskās palīdzības saņemšanai.

Noziegumā cietušais ir mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Skatīt iepriekšējo atbildi.

Vai man ir pieejami mediācijas pakalpojumi? Kādi ir nosacījumi? Vai es būšu drošībā mediācijas procesa laikā?

Mediācija ir iespējama tādu noziedzīgu nodarījumu gadījumā, kurus krimināltiesībās uzskata par mazāk smagiem. Šo procedūru var piemērot tikai tad, ja gan jūs, gan pārkāpējs piekrīt tajā piedalīties. Mediācijas procedūrā jūs uzaicinās piedalīties vairākās tikšanās ar pārkāpēju, lai saprastu, vai ir iespējama samierināšanās. Tikšanās sekmēs persona, ko sauc par mediatoru. Ja procedūras beigās būsiet panākuši vienošanos ar pārkāpēju, varēsiet atsaukt savu sūdzību un lieta tiks izbeigta. Ja procedūra nav bijusi sekmīga, kriminālprocess turpināsies tā, it kā mediācija nebūtu notikusi.

Kur es varu atrast likumus, kuros noteiktas manas tiesības?

- Likums Nr. 135/2010 par Kriminālprocesa kodeksu, ar grozījumiem (*Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*)
- Likums Nr. 678/2001 par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu, ar grozījumiem (*Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*)
- Valdības lēmums Nr. 1216/2001, ar ko apstiprina valsts rīcības plānu cilvēku tirdzniecības apkarošanai (*Hotărârea de Guvern nr. 1216/2001 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane*)
- Likums Nr. 211/2004 par noteiktiem pasākumiem, ar ko nodrošina noziedzīgos nodarījumos cietušo aizsardzību, ar grozījumiem (*Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*)
- Valdības 2007. gada 10. oktobra Lēmums Nr. 1238, ar ko apstiprina valsts īpašos standartus attiecībā uz specializētajiem palīdzības pakalpojumiem cilvēku tirdzniecības upuriem (*Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență a victimelor traficului de persoane*)
- Likums Nr. 217/2003 par vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu, ar grozījumiem (*Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*)
- Likums Nr. 272/2004 par bērnu tiesību aizsardzību un veicināšanu, ar grozījumiem (*Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*)
- Likums Nr. 682/2002 par liecinieku aizsardzību, ar grozījumiem (*Legea 682/2002 privind protecția martorilor*)
- Likums Nr. 192/2006 par mediāciju un mediatora profesijas organizāciju, ar grozījumiem (*Legea 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator*)
- 2022. gada 19. jūlija Likums Nr. 230, ar ko groza un papildina Likumu Nr. 318/2015 par Valsts agentūras atsavinātu aktīvu pārvaldībai izveidi, organizāciju un darbību, groza un papildina dažus legislatīvos aktus un groza un papildina Likumu Nr. 135/2010 par Kriminālprocesa kodeksu (*Legea nr. 230 din 19 iulie 2022 privind modificarea și completarea Legii nr. 318/2015 pentru înființarea), organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unvai acte normative, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură*)
- 2023. gada 8. jūnija Lēmums Nr. 541, ar ko apstiprina noziegumos cietušajiem paredzētu kuponu izdošanas, izplatīšanas un atprečošanas metodiku, to apmēra noteikšanu un piešķiršanas mehānismā iesaistīto

publisko un privāto struktūru atlases kritērijus un papildina valdības Lēmumu Nr. 652/2009 par Tieslietu ministrijas organizāciju un darbību (*Hotārārea nr. 541 din 8 iunie 2023 pentru aprobarea Metodologiei de emitere, distribuire și decontare a voucherelor destinate victimelor infracțiunii, pentru stabilirea cuantumului acestora, precum și a criteriilor de selectare a entităților publice și private înrolate în mecanismul de acordare și pentru completarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției*)

■ Lapa atjaunināta: 09/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.